

כל המועדים

גליון ה-121 הלכות והליכות בענין "חודש הי"ב"

והטעם: על פי דברי האר"י ז"ל שאמר שאין הטעם באמירת קדיש כדי להציל נפש המת מהגיהנום בלבד אלא מועיל גם כן לעלות נפשו ממדרגה למדרגה בנן עדן ולכן יש לומר י"ב חודש (שלמי ציבור סימן ז משפט הקדיש שאומרים על המתים א דף קצ, כל בו סימן קיד).

הפסקה שבוע בחודש האחרון

יש הנוהגים: להפסיק באמירת קדיש [ולגשת לעמוד] בשבוע הראשון של חודש הי"ב (כנסת הגדולה יור"ד סימן תג, ברכי יוסף שיורי ברכה יור"ד שנו ח), **יש הנוהגים:** להפסיק לומר קדיש בשבוע האחרון של החודש הי"א (בא"ח ש"א ויחי הלכה יד, שו"ת רב פעלים ח"ג יור"ד לב), ושוב חוזרים לומר קדיש עד סוף י"ב חודש (ברכי יוסף שיורי ברכה שם, כה"ח נה כד).

והטעם בהפסקה שבוע: לפי שהסיבה שאין אומרים קדיש י"ב חודש כדי שלא לעשות אביו ואמו רשעים שהרי משפט רשעים בגיהנום י"ב חודש ולכן מפסיקים שבוע אחד להניד שאינו רשע, ולא אכפת לנו אם מפסיקים בשבוע הראשון של חודש הי"ב או בשבוע אחרון של חודש הי"א שזה הכל שווה (בן איש חי פרשת ויחי ש"א ס"ד).

הכרעת החיד"א (שיורי ברכה יור"ד שנו ח) על פי דברי האר"י שיאמר כל החודש י"ב ומפני המון שלא יחשיבו את אביו כרשע יפחות שבוע אחרון.

אמירת קדיש יתום וקדיש דרבנן אחר י"א חודש [לנוהגים ברמ"א] קדיש יתום

יש אומרים: שלדברי הרמ"א (יור"ד שנו) אין לומר קדיש כלל בחודש הי"ב, וכתב היעב"ץ שהוא החזיק במנהג אבותיו שלא לומר בכל י"ב

חודש (מט"א דיני קדיש יתום שער ד ב, דברי סופרים פרק נה קדיש לד).

במקום שהמנהג כשאין אבל בבית הכנסת אומר תמיד קדיש יתום אחר עלינו מי שאין לו אב ואם, יכול לאומרו האבל בחודש הי"ב (לקט יושר עמוד צד אלף המנן שער ד ס"ק ז).

"כל י"ב חודש גופו בטל ונשמתו עולה ויורדת לאחר י"ב חודש גופו בטל ונשמתו עולה" (עירובין נד, א, שבת קנד, ב), ביאור בבלות י"ב חודש אז נפרדת הנשמה מכל ענייני העולם הגשמי, מתעלה למקורה העליון ואין לה עניין בהשגות הגשמיות הפעוטות.

קדיש ותפילה לפני העמוד

אף שתקופת האבלות נמשכת י"ב חודש נוהגים להפסיק בתפילה לפני העמוד ובאמירת קדיש יתום בחודש הי"ב, **והטעם:** לפי שמשפט רשעים בגיהנום י"ב חודש (מסכת עדיות פרק ב משנה י, שבת לג, ב, ר"ה יז, א) וכדי שלא יעשו אביהם ואמם רשעים שנידונים י"ב חודש פוסקים בחודש האחרון מלגשת לפני העמוד ואמירת קדיש (רמ"א יור"ד הלכות אבלות שנו ה בשם תשובת בנימין ואב סימן קסא, בלבוש קלג א, אר היטב קלב, ח"א כלל לב סעיף יח, ביאור הלכה קלב קונטרס מאמר קדישין).

ביאור הדבר: לפי שעל ידי שידונו אותו למטה לכף זכות הוקל דינו למעלה, וכמו שאמרו במדרש רבה (סוף קהלת) "כשאדם נפטר מן העולם אומר הקב"ה למלאכי השרת לכו למטה וראו מה הבריות אומרים עליו כשר היה ירא שמים היה מיד מיטתו פורחת באויר", הרי שלענין הדין הולכים גם כן כפי הסכמת הבריות ומי שנוח לבריות נוח לשמים, ואמרינן אל יפתח פיו וכו' ואם אומרים אותם למטה שהוא רשע יש לחוש שגם למעלה יש למקטרג כח על ידי זה אבל אם אומרים שאינו רשע על ידי זה יסתמו פי המקטרגים למעלה, ואם יותר מי"א חודש יאמרו שהוא רשע ומכח זה ח"ו נפתח פה למקטרג חלילה (גדולי האחרונים הובא בספרים הקדושים, עיין ספר חסידים אות תלד).

בשנה מעוברת פוסק מלומר קדיש שני חודשים קודם מלאות השנה (קצה המטה על מט"א דיני הקדיש שער ד ט, גשר החיים פרק ל הקדיש ט ג).

להניד קדיש י"ב חודש

יש אומרים: שיש ליתום לומר קדיש כל הי"ב חודש (כל בו קיד).

העלון יו"ל במלאות י"א חודשים לפטירת

א"א מו"ר הגאון **רבי מאיר אריה לב** זצ"ל בן הרה"צ **ר' יוסף** זצ"ל

בעל מחבר י"ד חזקה – י"ד ספריו
עבודת היום ומאור הקודש ואהל יוסף על יומא ונזיר קדשים וטהרות

המית עצמו באהלי חכמה ודעת
באהבתה ישגה תמיד ואפילו בשעת מיתה
מתוך כתיבת ספרו על מסכת אהלות
לקיים מה שנאמר "אדם כי ימות באהל"
נלקח לבית עולמו בז' טבת תשפ"א
תנצב"ה

קדיש דרבנן

יש אומרים: שאם אין דרכו לומר קדיש דרבנן בזמן אחר כשלא היה אבל על אמו ואביו לא יאמר אף קדיש דרבנן, אבל אחר הלומד עבור אדם אומר קדיש דרבנן לזכותו.

החילוק בין אב לאחר: לפי שבן שאף פעם לא אמר קדיש דרבנן וכשאומר קדיש בחודש י"ב נראה כאילו מחזיק לאביו רשע, אבל אחר אומר, לפי שמי יודע שאומר קדיש עבור זה שהוא בחודש הי"ב אולי אומר קדיש על אדם אחר שעומד בתוך י"א חודש (שו"ת משיב דברים סימן ריג).

יש אומרים: שקדיש דרבנן יכול לומר אף בי"ב חודש (שו"ת מהרש"ג או"ח נב), **והטעם:** כיון שמתפלל רק בכלל על ישראל ועל רבנן וכו' הוי כשאר תפילות ובקשות אשר בודאי נכון שהבן יתפלל בכל עת שינוחו אבותיו במנוחה נכונה (שו"ת דברי סופרים סימן קמט, נשר החיים פרק ל הקדיש ט ג).

טעם אחר: שהרי ניכר שאינו מחזיקו לרשע כיון שפסק לומר קדיש יתום (נשר החיים פרק ל קדיש).

טעם אחר: שקדיש דרבנן יכול לומר גם מי שיש לו אב ואם (קצה המטה על מט"א תרמ מא, עיין משנ"ב או"ח קלב יא) ואחרי שפוסקים לומר קידש יתום יש המהדרים לומר בחודש הי"ב קדיש דרבנן שבזה לא מגרע מכבוד האב והאם (נשר החיים פרק ל הקדיש ט ג).

קדיש דרבנן שאחר "פיטום הקטורת"

יש אומרים: שקדיש דרבנן שאחר פיטום הקטורת אין לאומרו בחודש הי"ב, **והטעם:** כיון שהאבלים רגילים לאומרו (שו"ת אנרות משה יור"ד חלק ד סימן סא, שו"ת שבט הלוי הובא בדברי סופרים פרק נה קדיש רנב, עיין שיח תפילה סימן כג ה).

קדיש אחר לימוד תורה ואחרי אמירת תהלים

קדיש אחר לימוד תורה שבעל פה וכן קדיש שאחר התהילים וכן קדיש של סיום אין צריך להפסיק בזה ויכול לומר אף לאחר י"א חודש ואין בזה זלזול למת, **והטעם:** כיון שקדישים אלו אינם מיוחדים לומר דווקא על נשמת אדם המת בתוך י"ב חודש אלא אומרים אותם בכל זמן ולכן אין צורך להפסיק בהם (קצה המטה על מט"א דיני קדיש יתום שער ד ח, כה"ח נה כד, שו"ת רב פעלים יור"ד ח"ד לב, שו"ת שבט הלוי יור"ד תנינא סימן נב, נשר החיים ל יא, פני ברוך לד הערה יח, בדי השולחן שעו קיח).

יש אומרים: שאין לומר קדישים אלו (באורחות רבינו ח"ד אבילות כה הובא שהגרח"ק הפסיק לומר גם קדיש דרבנן), **והטעם:** כיון שהוי דבר שבפרסיה אין לו לומר (אבן יעקב סימן מט בשם שו"ת מהרש"ג האו"ח, עיין אנרות משה יור"ד סימן יז שרק על סיום של עצמו יאמר קדיש).

להיות שליח ציבור

יש אומרים: שרשאי להתפלל אף לאחר י"א חודש (מטה אפרים דיני קדיש יתום שער ד ב, סידור יעב"ץ דיני הקדיש אות י, דברי סופרים פרק נה קדיש רג).

יש אומרים: דבר מוב הוא שיהיה ש"ץ שעובר לפני התיבה, **והטעם:** כי גם הוא מעלה להאב כשעובר הבן לפני התיבה כמו כל המעשים הטובים שעושה הבן כל ימי חייו וגם לירד לתיבה הוא דבר מוב (אנרות משה יור"ד סימן סא יז)

יש אומרים: שאם רוצה לעלות לפרקים לפני העמוד ויגיד קדיש יתום [וכן קדיש של סיום מסכת יכול לומר], **והטעם:** כדי לצאת ידי פשטות לשון הרמ"א (סימן שעו ה) שאין לגשת בחודש הי"ב, דודאי גם הרמ"א מודה שאין איסור להיות שליח ציבור בחודש הי"ב אלא להראות שעושה מפני הנפטר אסור, ולפרקים נראה שמותר (שו"ת שבט הלוי ח"ג יור"ד סימן קמה).

יש אומרים: שמי שאינו רגיל כלל להתפלל בשליח ציבור אף לפרקים לא יתפלל בחודש הי"ב, **והטעם:** משום שניכר שעושה כן לטובת הנפטר, ואמנם יתכן שכיון שאינו אלא לפרקים ליכא בזה זילותא למת (הגר"מ גרוס תל תלפיות סימן ה ב בסופו)

מנהגו של בעל שו"ת דודאי השדה ר' אליעזר חיים דויטש – תרפט: הפסיק לומר קדיש אך התפלל לפני התיבה ולמד משניות, **והטעם:** כיון שאפילו אחר י"ב חודש יש קצת דין שדנים את הנשמה אם כבר ראויה לעלות למקור מחצבתה (סימן כח).

הפטרה

רשאי להפטיר [ולהתפלל] אף לאחר י"א חודש (מטה אפרים דיני קדיש יתום שער ד ג, קובץ תשובות ח"ב סימן יז, דברי סופרים פרק נה קדיש רג), **והטעם:** משום כיון שעולה למפטיר גם כשאינו אבל לפרקים לא נראה דמשוי רשע.

מנהגו של הגרח"ק שליט"א באורחות רבינו (ח"ד אבילות כה) הביא שהגרח"ק לא עלה למפטיר בחודש הי"ב.

יש אומרים: שבמקום שמתפלל כל שבת ועולה למפטיר יש להימנע משום זילותא, או על כל פנים להפסיק מלעלות שבת אחת ולאחר מכן שוב לעלות (הגר"מ גרוס שליט"א הובא בתל תלפיות סימן ה ב).

ציוה אביו או אמו שיאמר קדיש אחר י"ב חודש

יש אומרים: שהמנהג כשציווה אביו לומר קדיש י"ב חודש לעשות רצונם אף אם היו צדיקים אבל פוחתים כמה ימים (נשר החיים פרק ל ט ג, משמרת שלום אות צ כו, דברי סופרים פרק נה קדיש רלט).

מי שלא ציוה בפירוש אף שיש אומדנא שניחא לו, אין לנוהג כן לומר בחודש הי"ב, **והטעם:** לפי שאין לשנות ממנהג ישראל כל זמן שלא ציוה בפירוש (שו"ת שבט הלוי ח"ג סימן קסה).

מנהגי גדולי ישראל בענין קדיש בחודש הי"ב

הר"י מקורביל אמר לבניו לומר קדיש י"ב חודש ועוד י"א יום כנגד שנת החמה.

הגאון מהר"ש קלוגר ביקש בצוואתו שיאמר עליו בנו קדיש גם בחודש הי"ב (הובא בשו"ר הצואה שלו משנת תרי"ג אות ד), ואם ימות בחודש העיבור יאמרו י"ג חדשים (בית יצחק יוא"ד קנז).

ובספר יד אליהו רגולר בצוואתו כתב כתב שיהיו זהרים לומר קדיש י"ב חודש ועוד י"א יום (הובא בספר פני ברוך סימן לד הערה ה).

הגר"ח ברלין כתב שבנו יתפלל עליו כל י"ב חודש ואף יוסיף עליו י"א ימים כנגד שנת חמה (הובא בפני ברוך סימן לד הערה ה).

הכתב סופר אמר קדיש על אביו החת"ס אף בחודש הי"ב והפסיק כמה ימים לפני הארצייתו וכיון שאביו ציוהו לכך אינו נחשב כבזיון שנראה כשמחזיקו כרשע (מנהגי מרן בעל הכתב סופר פרק רביעי טו הובא בשו"ת בית היוצר האו"ח סימן מה).

קטן שלא הגיע לחינוך

קטן שלא הגיע לחינוך אומר קדיש אף בחודש הי"ב, **והטעם**: כיון שאין בו מצות חינוך והוא ליה כקטן האוכל נבילות שאין ב"ד מצווים להפרישו (שו"ת אגודת אוזב מדברי או"ח סימן ה הובא בשד"ח אות קסב). ואין המנהג כן (נמעי גבריאלי פרק נא יח שלא שמעתי וראיתי נוהגים כן).

אם אביו היה רשע

מי שיודע באביו או אמו שהיו רשעים מאותם שנידונים י"ב חודש ראוי ומחויב לומר קדיש י"ב חודש (פתחי תשובה שעו בשם הס' חומות ירושלים סימן רנז, קצה המטה על מט"א דיני קדיש יתום כב, גשר החיים פרק ל הקדיש ט ז, דברי סופרים פרק נה קדיש רמ).

הטעם שאומר קדיש י"ב חודש הא אין לך בזיון גדול יותר מזה שמפרסם ברבים שאביו היה רשע ולדעת הרמב"ם (פרק ו הלכות ממרים) שאף באביו רשע יש לכבדו

כיוון שניחא ליה לאביו באותו עולם שהוא נמצא שבנו יגיד עליו קדיש כדי להקל בעונשו מותר [ראייה לדבר מחזקיה המלך שגירר עצמות אביו, דכיון שנתכון לכפרתו ניחא ליה לאביו] (דבש לפי הובא בספר שערי בינה מדרש פליאה לך לך י"ז).

לשכור אדם לחודש הי"ב לומר קדיש

יש אומרים: שאסור לשכור אחר שיאמר קדיש בחודש הי"ב, **והטעם**: כיון שהבן מצוה להגיד בשכר [והוא הדין בחינם] אם כן שוב מחזיק אותם ללא טובים וכך לא יעשה (שו"ת שבט הלוי ח"ג יור"ד סימן קסה, דברי סופרים סימן שעו ס"ק קז).

ויש אומרים: שאם אחר אומר קדיש [ללא תשלום] יאמר י"ב חודש, **והטעם**: משום שאינו חייב בכבודו (גשר החיים פרק ל הקדיש ט ד, אגרות משה יור"ד סימן סא טו עיין שם מה הדין בשכור).

בספר נשמת ישראל

(ח"ב עמוד תקסא אות ו) כתב לולאי דמסתפינא הייתי אומר שנכון לשכור אדם לחודש הי"ב דבזה אין זה בזיון שהרי הציבור לא יודעים עבוד מי אומר קדיש וכן אם נמצא בחודש הי"ב במקום שאין הציבור יודעים זמן פטירת אביו מותר, **והטעם**: כיון שהסיבה שלא אומרים קדיש הוא כדי שלא להחזיק כרשע, לכן כשאחרים אינם יודעים ואינם מרגישים מותר.

ובהמשך דבריו (עמוד תקסב אות ז) כתב לפי מה שכתב בשו"ת בית היוצר שאסור לומר שלא לעורר הדינים יש להחמיר.

מנהגי יום הפסקה

כל הקדישים לאבל המפסיק

נהגו העולם שביום שפוסק היתום מלומר קדיש בכלות י"א חודש נותנים לו לומר את כל הקדישים של אותו יום לבד, **והטעם**: מכיון שמרצונו מוותר לשאר האבלים חודש שלם נותנים לו כל הקדישים שבאותו היום (מג"א, מטה אפרים דיני קדיש יתום יב, ביאור הלכה מאמר קדישין קלא, דברי סופרים פרק נה קדיש רמח).

תיקון, מעות לצדקה, להרבות בלימוד

תיקון ומעות לצדקה: יש הנוהגים שביום כלות י"א חודש נותנים תיקון בכדי שהמתפללים יאמרו לחיים, **והטעם**: כדי להראות שמחזיק שעכשיו כבר נגמר דינו של הוריו ואינן ח"ו בכלל רשעים שנידונים בגיהנום י"ב חודש, וכן נותנים מעות לצדקה (שו"ת רב פעלים ח"ג סימן לב).

ויש אומרים: שנראה שיש ליתנו אחר מנחה של יום כלות הי"א חודש או למחרתו שכבר פסק לגמרי מלומר קדיש (קיצור הלכות מספר נשמת ישראל סימן ל כלות י"א חודש).

להרבות בלימוד: יש להרבות בלימוד לע"נ המת (בן איש חי שנה א ויחי אות יד, וכן הוא מנהג בני ספרד).

עליה לקבר: יש שכתבו שגם הולכים על הקבר (בן איש חי פרשת שנה א ויחי יד שכך נהגו בבגדד) ובספר נשמת ישראל (קיצור הלכות מספר נשמת ישראל סימן ל כלות י"א חודש) כתב לא נמצא כן בפוסקים וביותר שאין מבקרים הקבר בתוך י"ב חודש (שם).

עליה ומפטיר: ביום שפוסקים לומר קדיש, ראוי לעלות לתורה ובפרט במפטיר, **והטעם**: לפי שביום שפוסקים לומר קדיש דנים בשמים אם הוא באמת אינו רשע ודנין מעשיו אם הוא ראוי לכן שלא להחזיקו לרשע ומשום הכי טוב לומר קדיש וכל מה שיכול לתועלת נשמתו ואם כן ראוי לעלות למפטיר (שו"ת דודאי השרה סימן ד).

סעודה: יש הנוהגים לעשות סעודה בליל תשלום י"א חודש (ילקו"י אבילות מהר"ב סימן מ הלכה ג).

חשוב סיום האחד עשר חודש

יש אומרים: שמפסיקים לומר קדיש חודש קודם היארצייט ויום אחד קודם יום היארצייט דהיינו חל ב'ז' טבת צריך לומר רק עד ו' בכסלו ועד בכלל (בבאר היטב קלב ה, ביאור הלכה שם בקונטרס מאמר קדישין מטה אפרים דיני קדיש יתום יג).

והטעם: שהרי הטעם שמפסיקים כדי שלא יחשיב לאביו לרשע ואם יאמר ב'ז' בכסלו יהיה יום א' בחודש י"ב חשוב חודש וכאילו אמר י"ב חודש לכן יפסיק יום קודם (אלף למטה על מט"א דיני קידוש יתום יג, פני ברוך סימן לד אמירת קדיש הערה ג, גשר החיים פרק ל הקדיש ט ג).

דין פעם אחת בחודש: מבואר בספרי הקבלה שיש רשעים שנידונים רק פעם אחת בחודש, ממילא אפילו אם יאמר יום אחד בחודש הי"ב יאמרו שעדיין אביו רשע אלא שנידון פעם אחת בחודש (כנסת יחזקאל סימן מד הובא בדברי סופרים פרק נה קדיש רכה).

מנין י"א חודש

יש אומרים: שמונים מזמן הקבורה (כך הכריע המשנ"ב קלב, לבוש הובא בא"ר סימן קלב, נועם מגדים לבעל הפמג"ד), **והטעם:** שהרי המשפט הוא משעת הקבורה (ביאור הלכה קלב).

יש אומרים: שמונים מיום הקבורה אף שנתעכב הקבורה כמה ימים (מטה אפרים דיני קדיש יתום שער ד א, סידור יעב"ץ בדיני קדיש אות לט).

לימוד משניות

אף שקדיש ותפילה אין אומרים בחודש הי"א משניות ראוי ללמוד אף בחודש י"ב, **והטעם:** לפי שענין לימוד משניות אינו דומה לענין קדיש יתום שהוא להצילו מן הגיהנום (ולכן צריך להפסיק בחודש הי"ב) אלא לימוד משניות הוא לעלות הנשמה ממדרגה למדרגה (קצה המטה על מט"א דיני קדיש יתום שער ד ג, לבושי מרדכי תנינא סימן קסר ובש"מ, גשר החיים פרק ל הקדיש ט ג, באורחות רבינו ח"ד אבילות כה הובא שהגרח"ק למד משניות כל השנה).

ובמקום שניכר שלומד לע"נ אביו לא ילמד בפרהסיא בחודש הי"ב (שו"ת מהרש"ג סימן נב).

זימון

יש אומרים: שיהדר לברך בזימון כל הי"ב חודש (ספר תל תלפיות סימן ה כתב שכמדומה שראה את זה בשו"ת שבות יעקב).

והטעם: כיון שרגיל לזמן גם כשאינו אבל לא נראה דמשוי אביו ואמו לרשעים (שם).

"הריני כפרת משכבו"

אומרים "הריני כפרת משכבו" גם בחודש הי"ב (ט"ז רמ"ב, שו"ת זכר שמחה קלא מהתשב"ץ ח"א סימן קכא), **והטעם:** לפי שתוך י"ב חודש יש לחוש שמענישין לאביו בגיהנם אבל לאחר י"ב חודש קבל עונשו דמשפט רשעים בגיהנום י"ב חודש (רש"י קידושין לא, ב).

טעם אחר: לפי שאמירת הריני כפרת משכבו אינו על עונש הגיהנום אלא על הצער שהמת מרגיש בקבר כל זמן שלא נתעבל בשרו שזהו עד כלות י"ב חודש (הובא בספר ויברך דוד מצות כיבוד אב ואם פרק ז י).

הטעם שהריני כפרת משכבו אומרים כל הי"ב חודש וקדיש אומרים רק

י"א חודש

מכיון שבחודש הי"ב אינו יכול לומר זכרוננו לברכה דשמא לא זכה עדיין לעלום הבא ויש כאן שקר לכן עדיף לומר הריני כפרת משכבו שאין שקר דהרי אם חלילה הוא בדין הרי אומר שהוא מקבל על עצמו דינו שהרי גם על צדיק גמור אומרים הריני כפרת משכבו (ט"ז יור"ד רמ"ט אות יא).

טעם אחר: שקדיש הוא דבר שבפרהסיא ולכן יש להימנע מלאומרו בחודש הי"ב ואילו אמירת הריני כפרת משכבו הוא בינו לבין חברו ולכן יכול לאומרו (ערוה"ש יור"ד רמ"א, שו"ת פעולת צדיק ח"ג מבן המחבר ס' רפ).

טעם אחר: שקדיש עיקרו להועיל לנפטר בגיהנום ולכן אין לאומרו בחודש הי"ב, ואילו הריני כפרת משכבו מועיל גם על עונש קל בו נענש הצדיק על איזה חטא אף על פי שאינו בגיהנום (ברכי יוסף יור"ד שענו ו).

יש אומרים: שאין לומר אלא י"א חודש, שדומה לאמירת קדיש שאין אומרים אלא י"א חודשים (ספר יוסף אומץ דיני י"ב חודש ובספר לשון חכמים עמוד לד וכן בספר דרך פקודיך מצווה ל"ג חלק הדיבור אות ה).

תפילת אנא בחודש הי"ב

אומרים תפילת "אנא" הנאמרת אחר לע"נ הנפטר אחר הלימוד אף בחודש י"ב אף שקדיש פוסקים מלומר קדיש, **והטעם:** לפי שבקדיש היה צריך לומר בחודש הי"ב ורק משום שלא יהיה בזיון לאביו שיאמרו שמחזיקו רשע פוסקים בחודש הי"ב, אבל תפילות המיוחדות רק לסגולת עילוי נשמה כתפילת אנא שאומרים אחר הלימוד שכל הדברים הנאמרים בה הם רק תפילה ובקשה להעלות נשמת המת צריך לאומרה בחודש הי"ב (שו"ת זקן אהרון – לרבי אהרון וולקין זצ"ל תנינא יור"ד סימן פה).

"ואל יראה פני גיהנום"

מה שמזכירים בתפילה "ואל יראה פני גיהנום", יש אומרים שכמו שאין אומרים קדיש בחודש הי"ב כדי שלא להחשיב אביו ואמו רשעים הוא הדין שלא יאמר בחודש הי"ב ולא יראה פני גיהנום כמו רשעים שדנים אותם י"ב חודש (הגאון ראובן חיים קליין הי"ד אב"ק סנינא ומח"ס מטה ראובן על יור"ד הובא בקובץ עדות).

שמחות בחודש הי"ב

חודש הי"ב אסור בכל דינים שאסור בשנת האבלות ולא אומרים מקצת החודש ככולו, ואף ביום של הי"ב חודש לא אמרינן מקצת היום ככולו (שו"ע צה ג, דברי סופרים פרק מא שמחה כא), **והטעם:** שכל שתלוי במנין ימים אמרינו מקצת היום אחרון ככולו משאין כן באבילות שתלוי ב"י"ב חודשי בכל דוכתי ואם נאמר מקצת ככולו לא יצטרך להתאבל רק קצת מחודש האחרון וזה ודאי אינו (ט"ז שם בשם ת"ה סימן רצב). **יש אומרים:** שאפשר להקל ביום אחרון (פ"ת ג בשם תשובת הרשב"י ח"ג סימן תנר).